

tebb említett *Mindörökkön-örökké* esetében is: a csúcspont, a tényleges kettéosztódás után ott a hirtelen csönd, az elhallgatás, amely hiátusként feltehetőleg nem pótolja a levezetés hiányát.

Mindazonáltal a szövegek működnek, sőt. Nagyon jól működnek, ráadásul rendkívül élvezetesek is. Oly könnyedséggel teremti meg a szerző Tull úr intenzív (és abszurd) életét, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni és eléggé méltatni.

TÓTH JÓZSEF

*(Kortárs Kiadó, Budapest, 2010,
192 oldal, 2000 Ft)*

KISS ANNA: ***Szélörvények vonulnak***

Trilógiájának záró kötetében Kiss Anna már megismert mitikus világába kalauzol bennünket, de tematikailag önálló síkra száll, az elmúlás fenyegető veszélyét tárja elénk. Nem idegen az epikai és lírai szálak állandó váltakozása, az emlékezőnek egységbe nem formálható gondolatfoszlányai és a daloló versszakokon át tartó újraneklézsei, ami a vallási áhítaton túl a szóbeliség több ezer éves szellemét idézi a verssorok közé. A többnyire népi eredetűnek tűnő, a szerző által teremtett kultúrát az egyes műveken végigvonuló folklorisztikus motívu-

mok (orsó, szövőfa, levendula, kendő, kökénypálinka stb.) és a valóságtól elrugaszkodó mesei elemek (angyalok, szellemek, Samáel körtefája) különleges összjátéka varázsolja igazán mitikussá. A *Szélörvények vonulnak* című kötet észrevétlenül illeszkedik bele ebbe a nem mindennapi atmoszférába, mégis újat hordoz magában, egy korábban sem mellőzött probléma központi megvilágításával.

A lét alapvető kérdése, a változás, az élet és halál küzdelme a szél motívumának legkülönbözőbb képeiben, ciklusok törése nélkül vonul végig a közel kétszáz oldalas kötetben. A szél, a láthatatlan a szálló lúdpehely, a lebbenő gyolcs, a leváló pányva képeiben, a különböző természeti elemek (hópehely, felhő, fű), mindennapi tárgyak mozgása (feldőlt tej, könyvlapok) által a hangzáson túl vizuálisan válik érzékelhetővé. A természeti erő önmagán túllépve természetfeletti erőként működik a túlvilági lét határain: „égből egy árva lúdpehely, alá sem ér, az álom hintálja végül véle hull át életen, halálon”, „a múltók íme múltak, a múltók íme múltak szélén a szédületnek, alá a mélybe hullnak / [...] a múltók íme múltak, a múltók íme múltak szélén a szédületnek, szélörvények vonulnak”.

Az ontológiai témával szoros összefüggésben az állandó változás is fontos kérdéskör a dinamizmust sugalló, cselekvő címmel megjelölt

kötetben, amely szintén a mindent megmozgató szél erejében, de a különböző emberi mozgásokban (fonalgombolyítás), történetekben (állatok nyomai a hóban) is jelen van, és egyes költői alakzatok révén még inkább érzékletessé válik. A lírai dalok zenéisége („szélén a szédületnek”), egy-egy sor vagy több versszak zaklatott, olykor szabálytalan ismétlődése

állandó mozgalmasságot kavarr, beékelődve az amúgy is cselekvéstől túlfűtött epikus versek közé. A kétféle hangnem szoros együttlétét erősíti egy-egy már eldalolt ének megidézése az epikai alkotásokban, ami a teremtett mitikus világ népdalkinccsként rögzíti a lírai dalokat.

A prózával rokonítható párbeszédű költemények az ismétlődő motívumok (hálósák, levendula, kőkenyepálinka), helyszínek (Dancka), események (például Pelbárt elveszíti lovardáját) a trilógia *Az éden íze* című első kötetéből megismert állandóan visszatérő alakjai (Pelbárt, Rozálka, Virgil, Vikol stb.) által válnak egységessé, értelmezhetővé; rekonstruálható történetet nem alkotnak, az emlékező fejében összeállt gondolatfoszlányokat hivattak megjeleníteni. A szimbolikus értelmezés lehetősége a *Viasz*

Mári megkísértése című versben ragadható meg igazán. A szöveg mestersege szerep, melyet Mári el akar sajátítani, és amely az emlékezőnek Pelbárthoz való kötődését szimbolizálja. A férfi és a nő megromlott viszonya a két szereplő attribútumának párbeszédéből rajzolódik ki: „– Hány kanál levendulamézen veszekszünk? / – Negyven lovon.”

A változatosságot és töredezettséget az idő és tér meghatározhatatlansága is erősíti a kötetben. A falusi, nomád életképek szókinccse természetesen módon egyesül a mai korra jellemző eszközökkel: a boglya, sátor, táltos, orsó, kanca, bőrlénybőr kifejezések közül észrevétlenül tűnik elő a mobiltelefon, fénykép, képernyő, mozijegy, ez a kortalanság pedig végleg megakadályoz bennünket abban, hogy epikai értelmet tulajdonítsunk a mélyen szimbolikus, látzólag történet formájába öntött életképeknek. Kiss Anna mitológiájának, az emlékező kérdéseinek végső negatív irányt ad a hiányt erősítő záró vers utolsó sora: „fázom”.

GLÁSER DIÁNA

(Kortárs Kiadó, Budapest, 2010,
172 oldal, 2000 Ft)

